

EXPUNERE DE MOTIVE

România a aderat la Convenția Internațională pentru Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Rasială (CIETFDR), adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la New York, la 21 decembrie 1965, prin Decretul nr.345/1970, publicat în Buletinul Oficial nr.092 din 27 iulie 1970.

Aderarea a fost făcută cu:

a) o rezervă, referitoare la articolul 22 („Republica Socialistă România declară că nu se consideră legată de prevederile Convenției Internaționale pentru Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Rasială, conform cărora diferendele între două sau mai multe state părți privind interpretarea sau aplicarea Convenției, care nu vor fi fost reglementate pe cale de negocieri sau cu ajutorul procedurilor prevăzute în mod expres în Convenție, vor fi aduse, la cererea oricărei părți în diferend, în fața Curții Internaționale de Justiție numai cu consimțământul tuturor părților în litigiu pentru fiecare caz în parte.”);

b) o declarație („Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România declară că dispozițiile articolelor 17 și 18 din Convenția Internațională pentru Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Rasială nu sunt în concordanță cu principiul conform căruia tratatele multilaterale al căror obiect și scop interesează comunitatea internațională în ansamblul său trebuie să fie deschise participării universale.”).

Prin Legea nr.144/1998, publicată în Monitorul Oficial al României nr.261 din 13 iulie 1998, România a retras rezerva privind recurgerea la jurisdicția Curții Internaționale de Justiție pentru soluționarea diferendelor, formulată la articolul 22 din Convenția Internațională pentru Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Rasială, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, la New York, la 21 decembrie 1965.

În baza articolului 8 al CIETFDR, se constituie un Comitet pentru eliminarea discriminării rasiale, denumit în continuare Comitetul, compus din 18 experți cunoscuți pentru înalta lor moralitate și imparțialitate, care sunt aleși de către statele părți din rândul cetățenilor lor și care își exercită funcțiile cu titlu individual.

Comitetul primește spre examinare, prin intermediul Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite (ONU), rapoartele statelor părți asupra măsurilor de ordin legislativ, judiciar, administrativ sau altele, pe care le-au adoptat și care pun în aplicare dispozițiile CIETFDR. Comitetul supune în fiecare an Adunării Generale a ONU, prin intermediul Secretarului General, un raport asupra activității sale și poate face sugestii și recomandări de ordin general bazate pe examinarea rapoartelor și informațiilor primite de la statele părți. Sugestiile și recomandările sunt aduse la cunoștința Adunării Generale însoțite, dacă ese cazul, de observațiile statelor părți.

De asemenea, Comitetul primește comunicări din partea unui stat parte atunci când acesta consideră că un alt stat parte nu aplică dispozițiile CIETFDR. În acest caz, comunicarea este transmisă statului parte interesat, care prezintă explicații sau declarații pentru elucidarea problemei și indică măsurile luate pentru remedierea situației. În cazul în care părțile nu regelementează problema prin negocieri bilaterale sau prin orice altă procedură, președintele Comitetului numește o comisie de

conciliere ad-hoc care, după ce studiază problema sub toate aspectele, pregătește și supune președintelui Comitetului un raport conținând concluziile sale, făcând și o serie de recomandări pentru statele implicate, în vederea soluționării amiabile a litigiului. Dacă statele nu transmit în termen de 3 luni acceptul sau refuzul lor față de recomandări, Comitetul le comunică raportul comisiei și declarațiile statelor parte interesate celorlalte state părți la Convenție.

Mecanismul de urmărire a aplicării dispozițiilor CIETFDR, descris mai sus, este completat cu rolul atribuit Comitetului în baza articolului 14 al CIETFDR, care prevede că „Orice stat parte poate declara, în orice moment, că recunoaște Comitetului competența de a primi și examina comunicări emanând de la persoane sau grupuri de persoane ținând de jurisdicția sa, care se plâng de a fi victime ale violării, de către acest stat parte, a vreunuia dintre drepturile enunțate în prezenta Convenție. Comitetul nu primește nici o comunicare privind un stat parte care nu a făcut o astfel de declarație.”.

Statul parte care face o declarație în conformitate cu alineatul 1 al articolului 14 poate crea sau desemna un organism în cadrul ordinii sale juridice naționale cu competența de a primi și examina cererile emanând de la persoane sau grupuri de persoane ce țin de jurisdicția acelui stat, care se plâng a fi victime ale violării vreunuia dintre drepturile enunțate în CIETFDR și care au epuizat celelalte căi de recurs locale disponibile. Dacă nu obține satisfacție de la organismul creat sau desemnat în conformitate cu alineatul 2 al aceluiași articol, petiționarul are dreptul de a adresa Comitetului, în următoarele șase luni, o comunicare în acest sens. În continuare, Comitetul, cu titlu confidențial, aduce orice comunicare care îi este adresată, la cunoștința statului parte despre care se pretinde că a violat veruna din dispozițiile Convenției. În următoarele trei luni, statul în cauză prezintă în scris Comitetului explicații sau declarații elucidând problema și indicând, dacă este cazul, măsurile pe care eventual a putut să le ia pentru remedierea situației. Comitetul examinează comunicările, ținând seama de toate informările care îi sunt prezentate de către statul parte interesat și de către petiționar. Comitetul nu va examina nici o comunicare a unui petiționar fără să se fi asigurat că acesta a epuizat toate căile interne disponibile. Totuși, această regulă nu se aplică dacă procedurile de recurs depășesc termene raționale. Comitetul adresează sugestiile și recomandările sale eventuale, statului parte interesat și petiționarului. Comitetul include în raportul său anual un rezumat al acestor comunicări și, dacă este cazul, un rezumat al explicațiilor și declarațiilor statelor părți interesate, precum și al propriilor sale sugestii și recomandări.

România nu a făcut până în prezent o declarație, în conformitate cu articolul 14 al CIETFDR, în condițiile în care, după 1989, țara noastră a înregistrat progrese importante în ceea ce privește respectarea și promovarea drepturilor omului în general și al combaterii discriminării rasiale, în special. Astfel, România a devenit parte la cele mai importante instrumente juridice internaționale în materie, a adoptat o legislație internă cuprinzătoare și a creat un cadru instituțional corespunzător. Amintim, în acest sens, Ordonanța Guvernului nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, precum și crearea, prin Hotărârea Guvernului nr.1194/2001, a Consiliului Național pentru Combaterii Discriminării (CNCD). Acest organism este abilitat, printre altele, să primească petiții și sesizări privind încălcarea dispozițiilor normative referitoare la principiul egalității și nediscriminării, de la persoane fizice, organizații neguvernamentale care au ca scop

protecția drepturilor omului, alte persoane juridice sau instituții publice. CNCD analizează respectivele plângeri și sesizări, adoptă măsurile corespunzătoare și comunică răspunsul în termenul prevăzut de lege.

Având în vedere cele de mai sus, considerăm că o contribuție la reflectarea adecvată, în plan internațional, a acestor evoluții pozitive, poate să o reprezinte și formularea de către România a unei declarații, în conformitate cu articolul 14 al CIETFDR, privind recunoașterea competenței CERD de a primi și examina comunicări emanând de la persoane sau grupuri de persoane care se plâng a fi victime ale violării vreunui dintre drepturile enunțate în CIETFDR.

Menționăm că, dintre statele asociate și candidate la Uniunea Europeană, au formulat declarații în conformitate cu articolul 14 al CIETFDR, următoarele: Bulgaria, Republica Cehă, Ungaria, Polonia, Slovacia, Malta și Cipru.

Prin formularea declarației, Comitetul instituit în baza articolului 8 al CIETFDR va putea primi plângeri referitoare la preținsele violări de către România a drepturilor enunțate în instrumentul juridic respectiv (drepturi civile și politice, drepturi economice și sociale). Aceste drepturi sunt recunoscute cetățenilor români prin Constituția României (Capitolul II) și prin alte legi interne (Ordonanța Guvernului nr.137/2000), fiind protejate împotriva încălcărilor prin mecanisme interne de natură administrativă sau jurisdicțională, precum și, în ultimă instanță, prin cel reprezentat de recursul al Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

În conformitate cu poziția constantă a autorităților române privind ne-recunoașterea existenței drepturilor colective în dreptul internațional al drepturilor omului, în declarație se va menționa că, fără a prejudicia asupra prevederilor art.14 alin.1 și 2 din Convenția Internațională pentru Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Rasială, România consideră că aceste prevederi nu atribuie Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale competența de a examina plângeri ale unor grupuri de persoane care invocă existența și violarea unor drepturi colective.

În ceea ce privește organismul la care se face referire în alineatul 2 al articolului 14 al CIETFDR, în lumina atribuțiilor ce îi sunt conferite prin lege CNCD, acesta va fi desemnat prin declarație ca având competența indicată în textul de lege menționat.

Instrumentul juridic al declarației s-a impus a fi același ca și instrumentul juridic al ratificării, respectiv legea.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de lege alăturat, pe care, în conformitate cu prevederile Legii nr.4/1991 privind încheierea și ratificarea tratatelor, vă rugăm să-l aprobați.

PRIM-MINISTRU

ADRIAN NĂSTASE